

10. BÖLÜM

ÇALIŞMA KOŞULLARI, EV ORTAMI VE PREKONSEPSİYONEL BAKIM, DANIŞMANLIK

Sevil GÜNER¹
Birsen KARACA SAYDAM²

GİRİŞ

Bazı çiftçiler, yüksek derecede böcek ilaçları, ot öldürücüler, mantar ilaçları ve suni gübrelere ve bu nedenle de yağda çözünebilen çok çeşitli kimyasallara maruz kalmaktadır. Aslında, mesleğimiz ne olursa olsun, hepimiz vücudumuzda bu tür kirleticilerin yüzlercesine sahibiz. Sadece maruziyet seviyeleri ortalamadan daha yüksek olduğunda etkilerini tespit etmek daha kolaydır. Kirlilik ve sağlık konusunu gündeme getirdiğimiz zaman odak noktasının doğmamış nesillerin sağlığı üzerinde olması gerektiğini gösterir. Yoruma pratik açıdan baktığımızda da gebelik öncesi hazırlık programlarının radikal biçimde çağımıza özgü yeni kaygılara dayalı olması gerektiğini gösterir. Geleneksel toplumlarda bir bebeğe hamile kalmadan önceki başlıca kaygı, bir ruhu karşılamak için mümkün olan en iyi koşulları yaratmaktır. 1980'lerde, odak noktası ağır metallerden dolayı mineral dengesizlikleri ve kirlilik oldu. 1990'larda folik asit takviyesinin spina bifida gibi anomali risklerini azaltabileceğini öğrendik. 2000'li yıllarda ise şu gibi yeni sorulara yanıt bulma girişimine başladık: 'bir bebeğe hamile kalmadan önce vücudun yağ dokularını yenilemek mümkün mü?'

Michel ODENT

İnsanoğlu var oluşundan beri çeşitli ihtiyaçları doğrultusunda üretim şekillerini değiştirmiştir. Değişen üretim şekilleri çalışma koşullarını da değiştirmiştir. Buna paralel olarak bilimsel ve teknolojik gelişmeler de hayatın her alanında yer almış, bu gelişmeler bazı olumsuz etkileri de beraberinde getirmiştir. Bu olumsuzluklar çoğunlukla çevrede ve insan sağlığı üzerindeki etkiler olarak karşımıza çıkmaktadır. Çağlarla birlikte değişen üretim biçimleri ve gelişen

¹ Araş. Gör., Mersin Üniversitesi, İçel Sağlık Yüksekokulu, Ebelik Bölümü

² Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü

çenize uygunluğu veya evinize yakın markette oluşuna göre mi alıyorsunuz?” “Oda kokusu kullanıyor musunuz?” “Ürünlerin üzerindeki kimyasal uyarı etiketlerini okuyor musunuz?” vb. sorular kişilerin maruziyet için risk altında olup olmadığını belirlemede yardımcı olacaktır. Maruziyet düzeyinin azaltılması/önlenmesi için;

- Evde sirke, kabartma tozu gibi malzemelerle kendi non-toksik temizlik malzemelerini kendisinin yapabileceği,
- Ürün etiketlerinde yer alan kimyasallara ilişkin uyarıların dikkate alınarak daha az toksik olanların seçilebileceği,
- Temizlik sırasında birden fazla ürünün birbiriyle karıştırılmaması,
- Temizlik ürünlerin çocukların erişemeyeceği yerlerde bulundurulması,
- Evdeki havalandırmanın yeterli olduğunun kontrol edilmesi vb. tavsiyelerde bulunulmalıdır.

SONUÇ

Gebelik öncesi bakım vermenin temel mantığı birincil koruma uygulayabilmektir; yani ana-çocuk sağlığını etkileyebilecek olumsuzlukları ortadan kaldırmak veya mümkün olan en az düzeye indirmek yoluyla gebeliğe ilişkin sorunları önlemek/azaltmak ve dolayısıyla annelerin/bebeklerin daha sağlıklı olmasını başarmaktır. Gerek değişen üretim süreçlerinde, gerekse ev ortamında üreme sağlığını etkileyen birçok değişkene maruz kalan çiftlerin gebeliklerini planlarken alacakları kapsamlı bir danışmanlık gebeliğe sağlıklı bir başlangıç yapmalarına katkı sağlayacak, kişilere kazandırılacak sağlık bilinci ile gelecek kuşaklarda ortaya çıkma ihtimali olan hastalık ve sakatlıkların önüne geçilebilir.

KAYNAKLAR

- American College of Obstetricians and Gynecologists (ACOG). (2013). Exposure to toxic environmental agents. Washington.
- Atrash H., Brian W.J., Johnson K. (2008). Preconception care: A 2008 update. *Current Opinion in Obstetrics and Gynecology*, 20:1-9.
- Baysoy N.G., Özkan S. (2012). Gebelik öncesi (prekonsepsiyonel) bakım: halk sağlığı perspektifi. *Gazi Medical Journal*, 23:77-90.
- Bilir N. (2002). Çalışma hayatı ve üreme sağlığı. *STED*, 11(3):86-90.
- Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı (ÇSGB). (2011). Meslek hastalıkları rehberi. Mıtsa Basımevi: Ankara.
- Cefalo R.C., Moos M.K. (2005). Preconceptional health promotion. Cefalo R.C., Moos M.K. (Ed.), *Preconceptional Health Care: A Practical Guide*, Mosby.
- Çelebi S., Öcal M. (2004). Toxoplazmozis. *Güncel Pediatri*, 2:152-156.
- Cevizci S., Bakar C. (2013). Halk sağlığı bakışıyla Toxoplasma gondii. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, 11(1): 45-58.

- Gormen A. (2007). Household hazards. Women's Voices For The Earth, Available at: <https://www.womensvoices.org/safe-cleaning-products/household-hazards/>
- Greenpeace. (2006). Our reproductive health and chemical exposure: a review of the evidence for links between declines in human reproductive health and our exposure to hazardous chemicals. Greenpeace Report, 1-28.
- Güler Z. (2015). Özel politika gerektiren grupların iş yaşamındaki sağlık ve güvenlik riskleri ile kontrol tedbirleri. Çalışma Dünyası Dergisi, 2:117-134.
- International Labour Office (ILO). (1996). Male and female reproductive health hazards in the workplace. International Labour Office: Geneva.
- Jack B.W., Atrash H., Coonrod D.V., Moos M.K., O'Donnell J., Johnson K. (2008). The clinical content of preconception care: an overview and preparation of this supplement. American Journal of Obstetrics Gynecology, 199:266-279.
- Johnson K., Posner F.S., Biermann J., Cordero F.J., Atrash K.H., Parker S.C., Boulet S., Curtis G.M. (2006). Recommendations to improve preconception health and health care- United States. A report of the CDC/ATSDR preconception care work group and the select panel on preconception care. MMWR Recomm Rep, 55(RR-6):1-23.
- Knigh J.A., Marret L.D. (1997). Parental occupational exposure and the risk of testicular cancer in Ontario. Journal of Occupational & Environmental Medicine, 39(4):333-338.
- Lorente C., Cordier S., Bergeret A., De Walle H., Goujard J., Ayme S., Knill-Jones R., Calzolari E., Bianchi F. (2000). Maternal occupational risk factors for oral clefts. Scandinavian Journal of Work, Environment & Health, 26(2):137-145.
- Lowengart R.A., Peters J.M., Cicioni C., Buckley J., Bernsein L., Preston S., Rappaport E.M. (1987). Childhood leukemia and parents' occupational and home exposures. Journal of National Cancer Institute, 79(1):39-46. Doi: <https://doi.org/10.1093/jnci/79.1.39>
- Main K.M., Mortensen G.K., Kaleva M.M., Boisen K.A., Damgaard I.N., Chellakooty M., Schmidt I.M., Suomi A.M., Virtanen H.E., Petersen J.H., Andersson A.-M., Toppari J., Skakkebaek N.E. (2006). Human breast milk contamination with phthalates and alterations of endogenous reproductive hormones in infants three months of age. Environmental Health Perspectives, 114(2):270-276.
- Odent M. (2002). Çiftçi ve doğum uzmanı. Zamanın Ruhü Yayıncılık: İstanbul.
- Stücker I., Mandereau L., Hemon D. (1993). Relationship between birthweight and occupational exposure to cytostatic drugs during or before pregnancy. Scandinavian Journal of Work, Environment & Health, 19(3):148-153.
- Swan S.H., Main K.M., Liu F., Stewart S.L., Kruse R.L., Calafat A.M., Mao C.S., Redmon J.B., Terner C.L., Sullivan S., Teague J.L. (2005). Decrease in anogenital distance among male infants with prenatal phthalate exposure. Environmental Health Perspectives, 113(8):1056-1061.
- World Health Organization (WHO). (2009). Occupational risks and children's health. Available at: <https://apps.who.int/iris/handle/10665/336970>
- World Health Organization (WHO). (2012). Meeting to develop a global consensus on preconception care to reduce maternal and childhood mortality and morbidity, meeting report. Available at: http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/78067/1/9789241505000_eng.pdf.
- Zhang J., Wen-Wei C., Lee D.J. (1992). Occupational hazards and pregnancy outcomes. American Journal of Industrial Medicine, 21(3):397-408. Doi: 10.1002/ajim.4700210312